

Горбаченко Р. К.,

здобувач вищої освіти економічного факультету

Науковий керівник – **Козирєва О. В.**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

МОДЕРНІЗАЦІЯ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА РИЗИКИ

Сучасні трансформаційні процеси, пов'язані з воєнними викликами, інтеграцією у світовий фінансовий простір та переходом до цифрової економіки, створюють умови для прискореного переформатування фінансової системи України. Модернізація її складових є необхідною умовою забезпечення макрофінансової стабільності, відновлення економіки та формування конкурентної моделі розвитку.

1. Закономірності модернізації фінансової системи України

По-перше, модернізація відбувається за закономірністю цифрової конвергенції: кожен елемент фінансової системи — банківський сектор, державні фінанси, ринок капіталу — трансформується в напрямі цифровізації. Впровадження електронного документообігу, автоматизованого бюджетного контролю, віддаленої ідентифікації клієнтів та цифрових платежів стає нормою. Саме ця конвергенція задає темп інновацій та зменшує транзакційні витрати.

По-друге, спостерігається закономірність підвищення ролі держави у регулюванні фінансових потоків. В умовах нестабільності держава вимушено посилює моніторинг, антиофшорні механізми, контроль за прозорістю операцій, а також бере на себе функцію гаранта критичної інфраструктури. Це, у свою чергу, стимулює формування нових підходів до фіскальної дисципліни та управління боргом.

По-третє, модернізація відбувається відповідно до закономірності євроінтеграційної гармонізації, яка передбачає узгодження регуляторних практик з директивами ЄС. Україна адаптує норми щодо боротьби з відмиванням коштів, прозорості фінансової звітності, захисту прав інвесторів, вимог до банківського капіталу та ризик-менеджменту.

2. Основні ризики модернізаційних процесів

Одним із ключових ризиків є кіберризик, пов'язаний зі зростаючим використанням цифрових платформ. Попри інтенсивний розвиток кіберзахисту, український фінансовий сектор залишається мішенню для кібератак, що може призвести до втрати даних, зупинки платіжних систем або некоректного функціонування державних реєстрів.

Другий суттєвий ризик — фінансова залежність від міжнародних донорів та партнерів. Хоча міжнародна допомога виконує стабілізаційну функцію, вона одночасно формує загрозу боргової вразливості в середньостроковій

перспективі. Надмірна частка зовнішніх ресурсів зменшує автономність внутрішньої фінансової політики.

Третім ризиком є структурна нестійкість внутрішніх фінансових ринків, зумовлена недостатньою капіталізацією, низькою ліквідністю фондового ринку, обмеженим доступом населення до інвестиційних інструментів. Це уповільнює формування довгострокових джерел фінансування економічного зростання.

Окремою проблемою є ризики нерівномірності модернізації: банківський сектор оновлюється швидше, ніж страхові компанії або небанківські установи. Внаслідок цього з'являються дисбаланси, що погіршують загальну ефективність фінансової системи.

3. Пріоритетні напрями подальшої модернізації

Ключовим напрямом є створення Національної моделі цифрової фінансової інфраструктури, що включає інтеграцію банківських сервісів, державних реєстрів і ринку капіталу в єдину систему з єдиними стандартами безпеки та обміну даними.

Другим напрямом є розвиток внутрішніх інвестиційних інструментів, зокрема цифрових облігацій, військових облігацій у форматі мобільних застосунків, краудфандингових платформ для малого бізнесу. Це дасть можливість залучати внутрішній капітал та зменшувати залежність від міжнародних донорів.

Третім пріоритетом є поглиблення інтеграції з фінансовим простором ЄС, зокрема упровадження стандартів PSD2, MiFID II, CRD IV, що дозволить українським фінансовим установам працювати на рівні з європейськими.

Висновки. Модернізація фінансової системи України є неминучим і закономірним процесом, який посилюється під впливом воєнних, економічних та інтеграційних факторів. Попри значні ризики, оновлення фінансової системи створює фундамент для відновлення економіки та формування стійкої поствоєнної моделі розвитку. Успішна модернізація можлива лише за умови збалансування цифрових інновацій, якісного регулювання та зміцнення внутрішніх ринків капіталу.

Список використаних джерел:

1. Бюлетень Національного банку України «Фінансова стабільність». – Київ: НБУ, 2023.
2. Національний банк України. Щорічний звіт за 2023 рік. – Київ: НБУ, 2024.
3. Міністерство фінансів України. Звіт про виконання Державного бюджету України у 2023 році. – Київ: Мінфін, 2024.
4. Урядовий портал. Офіційні дані про фінансову політику та реформування державних фінансів. – Київ, 2023.
5. Верховна Рада України. Закон України «Про віртуальні активи». – 2022.